

12.8.2026

Kaupunkikehityslautakunta 25.8.2026 §12

## Porvoon kaupungin lausunto kansallisesta ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta

### Yleiset kommentit ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta

Ennallistamissuunnitelmassa kuntien rooli on jätetty huomioimatta mainituista kuntien vastuilla olevista toimenpiteistä huolimatta. Kunnat ovat kiinteistöjen maanomistajina, metsäomaisuuden hallinnoijina sekä esimerkiksi viherkunnossapidon vastuutahoina vastuussa esitetyistä toimenpiteistä eikä suunnitelmassa mainittu viranomaisvastuiden vähäinen lisääntyminen ole yhdenmukainen näkemys. Mikäli ennallistamissuunnitelmalla tavoitellaan ohjausvaikutusta, tulee vastuut olla selkeästi määriteltä. Kunnat tarvitsevat budjetointia varten selkeät perusteet toimenpiteille, joilla on kustannusvaikutuksia. Kuten valtiolla, myös monissa kunnissa on kovia säästöpaineita.

Ennallistamissuunnitelmasta kuulemisen ajankohta kesälomakautena, jolloin poliittiset toimielimet eivät kokoonnu, on lausumisen kannalta huono. Samanaikaisesti lakivalmistelussa on mm. Alueidenkäyttölaki, josta kuntiin ei ole tullut ajantasaisinta tietoa, mikä olisi vaatinut enemmän aikaa perehtymiselle. Ennallistamissuunnitelman rakenne sellaisena, että tavoitteet ja linjaukset on esitetty erikseen toimenpiteistä, ei ole toimiva. Toimenpiteet keskittyvät pyrkimiseen, kehittämiseen ja hallinnollisiin toimenpiteisiin konkreettisten toimenpiteiden sijasta. *Pyrkiminen ei ole toimenpide ja selvittämistarpeeseen ei voida ottaa kantaa tässä lausunnossa.*

### Kommentit luontotyyppien ja lajien tilan parantamisen tavoitteisiin (artiklan 4 tavoitteisiin vastaaminen) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)

Kunnissa on samankaltainen tilannekuva, mutta metsien osalta tilanne tulisi saada esiin ennallistamissuunnitelmaan. Suomen tavoitteita ei määritellä ennallistamissuunnitelmaluonnoksessa. Porvoon kaupungin mielestä ne tulisi esittää, jotta niitä olisi voinut kommentoida kuntien näkökulmasta.

Helmi-ohjelman kunta-Helmi ohjelmaan tarvitaan rahoitusta, jotta kunnilla on mahdollisuus toteuttaa vapaaehtoisia ennallistamistoimia.

Vapaaehtoisen suojelun METSO-ohjelma on metsien osalta keskeinen ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttamisessa ja tukee myös kuntien tavoitteita metsien suojelussa. METSO-ohjelmaan on tarjolla huomattavasti enemmän kohteita kuin mihin vuosittainen rahoitus riittää. Panostamalla METSO:n rahoitukseen voidaan edistää asetuksen tavoitteiden toteutumista jo hyväksi ja toimivaksi todetulla keinolla.

12.8.2026

**Kommentit meriekosysteemien ennallistamistavoitteisiin (artiklan 5 tavoitteisiin vastaaminen) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luvut 2-3)**

Ei lausuttavaa

**Kaupunkiekosysteemialueiden rajauksiin liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

Porvoo katsoo, että kaupunkiekosysteemialueen rajausta vaikuttaa suoraan kaupungin kaavoitukseen ja tuleviin kasvusuuntiin. Koska kaupunkivihreän ja latvuspeiton kehitystä aletaan mitata tällä alueella ennen kuin lopulliset tavoitetasot ovat tiedossa, suunnitelmassa tulee määritellä, miten rajausta voidaan tarkistaa yleiskaavan ja kasvusuuntien muuttuessa tai tarkentuessa sekä kuka muutoksista päättää. Lisäksi on selvennettävä, miten kansallinen kaupunkivihreän tavoite jaetaan kuntien kesken. Ilman selkeää vastuunjakoja kunnat eivät pysty arvioimaan omia velvoitteitaan tai niiden vaikutuksia kaavoitukseen ja talouteen.

**Kommentit jokien ennallistamistavoitteisiin (artiklan 9 tavoitteisiin vastaaminen) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

Ei lausuttavaa

**Kommentit pölyttäjäkantojen ennallistamistavoitteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

Ei lausuttavaa

**Maatalousindikaattoreiden valintaan ja turvemaan määritelmään liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

Ei lausuttavaa

**Metsäindikaattoreiden valintaan liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

Ei lausuttavaa

12.8.2026

**Kommentit heikentämättömyysvelvoitteen kansallisen toimeenpanon ja joustavaan soveltamiseen.**

Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto luku 6.

Heikentämättömyysvelvoitteen kansallista toimeenpanoa valmistellaan erillisessä lakihankkeessa (<https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM022:00/2025>), josta järjestetään oma erillinen lausuntokierros valmistelun edetessä.

Ei lausuttavaa

**Kommentit toimenpideluonnoksista**

**Kommentit erityisesti luontotyyppi ja lajitavoitteita (artikla 4) sekä jokien vapauttamista (artikla 9) tukeviin toimenpiteisiin / Materiaali:**  
ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)

Ennallistamissuunnitelmassa on esitetty vapautettavien jokien lukumäärä. Avoimista SYKEN tietokannoista ei löytynyt tietoa kyseessä olevista joista tai kohteista, joten lausuminen esimerkiksi Porvoon joen osalta on mahdotonta.

Toimenpide 4.

Luontotyyppien parantamisessa tulisi ottaa huomioon turismin vaatiman maankäytön muutosten ja rakentamisen vaikutukset luontotyyppien heikentymiseen tai ennallistamiseen.

Toimenpide 9.

Kattavan, yksityiskohtaisen selvityksen vieraslajien torjuntatarpeista tulee sisältää vieraslajiportaalin kautta kerättävän tiedon lajitunnistuksen luotettavuuden varmistaminen sekä tiedon jakaminen maanomistajalle tai vastuulliselle kunnan viranomaiselle torjuntatöiden suunnittelua ja toteutusta varten esimerkiksi SYKEN avoimen datan ja kaupunkien paikkatietojärjestelmien integraation kautta (portin avaaminen). Vieraslajien tehokkaan torjunnan turvaaminen vaatii riittävää rahoitusta ja henkilöstöresursseja.

**Kommentit erityisesti meri- ja vesiekosysteemien (artikla 5) ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin / Materiaali:** ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)

Porvoon kaupunki ei lausu tässä kohtaa Porvoon Veden tai Porvoon Energian puolesta meri- ja vesiekosysteemien ennallistamista tukevista toimenpiteistä.

Ravinteikkaiden yhdyskuntajätevesipuhdistamojen biomassojen hyödyntäminen kaupunkien ja kuntien viheralueiden rakentamisessa on hyvin rajattua, sillä kuten Porvoossa, rakennetut viheralueet sijaitsevat voimakkaammin huuhtoutuvilla kaupunkialueilla, niiden sisältämien ravinteiden rehevän kasvun vaikutuksen vuoksi niitä ei voida hyödyntää esimerkiksi niityiksi rakennettavilla alueilla ja nurmikkoalueilla niiden käyttö lisää merkittävästi kunnossapidon tarvetta.

12.8.2026

**Kommentit kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreää ja latvuspeittoa lisääviin toimenpiteisiin (artikla 8) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Toimenpide 15.

Tiiviin keskustan rakennettuun katu ympäristöön puiden lisääminen on hyvin vaikeaa etenkin katualueiden välittömään läheisyyteen, sillä maan alle on siirretty huoltovarmuuden ja tilan käytön vuoksi tekniikkaa. Mahdollisuudet lisätä puustoa olemassa oleville puistoalueille ovat paremmat, koska osa puistoista ovat vähäpuustoisia. Puistoja koskee useampia tavoitteita, joiden välillä on tehtävä vaikutusten arviointia, sillä puistoalueita koskevat tavoitteet puuston lisäämisestä ja mm. pölyttäjien lisäämiseksi kohdistuvat samoihin alueisiin.

Toimenpide 16.

Leikkipuistot ovat jo nykyisin mukaan tulkittavissa osaksi yleisten alueiden suunnittelua, joten tämän toimenpiteen tulisi koskea koulujen ja päiväkotien pihojen lisäksi myös leikkipuistoja.

Toimenpiteessä mainitaan keinotekoiset pinnoitteet. Niiden käytön vähentäminen on perusteltua, mutta samalla on syytä huomioida, että kohteissa, joissa on tarkoitus tehdä esteetöntä ympäristöä, keinotekoiset turva-alustat (hiekkatekonurmet, valettavat turva-alustat) ovat tällä hetkellä ainoita kustannustehokkaita tarjolla olevia vaihtoehtoja. Mikromuovin vähentämistä varten tulee kehittää muovittomia, esteettömiä alustamateriaaleja.

Toimenpide 21.

Ei lausuttavaa

**Kommentit erityisesti pölyttäjäkantojen ja maatalousekosysteemien ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin (artiklat 10 ja 11) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Pölyttäjien huomioiminen muissakin kuin maatalousekosysteemeissä on huomioitava ennallistamissuunnitelman laatimisessa.

**Kommentit erityisesti metsäekosysteemien ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin (artikla 12) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Ei lausuttavaa

12.8.2026

**Kommentit tietopuutteiden ja seurantavelvoitteiden täyttämiseksi ehdotettuihin toimenpiteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Tietojen kerääminen tulee tapahtua valtion tutkimuslaitoksissa tai vastaavissa riippumattomissa tieteellisissä tutkimuksissa tai selvityksissä, jotta varmistetaan yhtenäiset menetelmät ja vertailukelpoisuus. Tietoja ei tule kerätä intressiryhmiltä kuten metsäteollisuuden edunvalvontaryhmiltä. Myöskään kunnat eivät voi toimia tietojen tuottajina.

**Kommentit suunnitelman kustannuksiin ja rahoituspohjaa koskeviin toimenpiteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 5)**

Maankäytön muutosmaksusta esitetty tiedot ovat ylimalkaisia eikä siitä käy esille ovatko ne veroluonteisia tai miten niiden käyttöä ohjataan, kuka rahat saa ja ohjaa rahoitusta eli maksaako kunta valtiolle vai kunta itselleen kompensoimisrahaa. Esitettyyn toimenpiteeseen on mahdotonta antaa lausuntoa, vaikka se koskeekin kuntia. Kustannusvaikutukset kunnille tulee ottaa mukaan ennallistamissuunnitelman valmisteluun.

Asetusluonnoksessa esitetään, että sen toimeenpano voi ”joissakin tapauksissa lisätä myös kuntien viranomaisten työmäärää ja kustannuksia”. Tämä on hyvin ylimalkainen ja suppea toteamus. Luonnoksessa tulisi esittää tarkempi arvio kunnille kustannuksia aiheuttavista teemoista sekä näiden kustannusten suuruudesta.